

Jasmina Nikolić*, Dragana Miloradović Nikolić**

ARHIVSKI DOKUMENT OBRADJEN TEHNOLOGIJOM TREĆEG MILENIJUMA (ISKUSTVO ISTORIJSKOG ARHIVA POŽAREVAC)

Izvlaček:

**Arhivski dokument, obdelan s tehnologijo tretjega tisočletja
(izkušnje Zgodovinskega arhiva Požarevac)**

Razvoj digitalnih tehnologij in porast potrebe po hitri in učinkoviti komunikaciji narekujeta arhivski službi zmanjšanje zaostanka za svetovnimi tokovi ter vključevanje v svetovno informacijsko mrežo. Članek predstavlja uresničevanje projekta »Urejevanje in digitalizacija arhivskega gradiva kot kulturne dobrine«, ki so se ga lotili v Zgodovinskem arhivu Požarevac. Za karseda celostno rešitev tehnične zaščite arhivskega gradiva so pričeli digitalizirati analogne dokumente. Koncept t. i. »hibridnega arhiva« pomeni vzporedno uporabo analognega in digitalnega arhiva, da bi tako izkoristili prednosti obeh oblik - mikrofilmov za trajno hrambo in digitalizacijo za učinkovito poizvedovanje. Elektronski arhiv omogoča vzpostavitev uporabniškega sistema, ki služi učinkovitosti pri delu arhivista ter strokovnih sodelavcev arhiva kakor tudi pri raziskovalnem delu uporabnikov.

Ključne besede:

digitalizacija, mikrofilmanje, arhivsko gradivo, arhiv, Požarevac.

Abstract:

**Archival Document Processed with the Technology of the Third Millennium
(Experiences of the Historical Archives Požarevac)**

The development of digital technologies and the need for a fast and effective communication are reasons why archival service has to reduce its arrears with the world and take part in the world information network. The present article presents the execution of a project entitled "Classification and digitalization of archives as cultural property" in the Historical Archives Požarevac. Analog documents were digitized to gain the most whole solution for the technical protection of the archives. The concept of "hybrid archives" represents a parallel use of analog and digital archives and therefore enables us to take advantage of positive sides of both forms - microfilms for permanent storage and digitization for effective searching. Electronic archives enables the implementation of a user system which improves work effectiveness of archivists and professional staff of the archives and users.

Key words:

digitization, microfilm, archives, Požarevac.

Istorijski arhiv Požarevac je ustanova u kulturi koja trajno čuva, obrađuje i daje na korišćenje arhivsku građu nastalu na području Braničevskog upravnog okruga. Radi ostvarivanja svojih zadataka, Arhiv stručnim i naučnim metodama istražuje pitanja adekvatne zaštite u samom Arhivu i vrši nadzor nad arhivskom građom i registratorskim materijalom koji nastaje u registraturama grada Požarevca i

* Mag. Jasmina Nikolić, etnolog-antropolog, direktorica, Istorijski arhiv Požarevac, Ulica dr. Vojislava Dulića 10, 12000 Požarevac, Srbija.

** Mag. Dragana Miloradović Nikolić, dipl. etnolog, arhivistka, Istorijski arhiv Požarevac, Ulica dr. Vojislava Dulića 10, 12000 Požarevac, Srbija.

opštinama Veliko Gradište, Golubac, Petrovac, Kučevo, Žagubica, Žabari i Malo Crniće. Jedna od najznačajnijih funkcija Arhiva, na koju ga striktno obavezuju zakonski propisi, jeste preuzimanje arhivske građe od njenih stvaralaca, smeštaj i zaštita u arhivskim depoima. Pregalački rad Istorijskog arhiva Požarevac traje od 1948. godine do danas, dug period u kome je prikupljeno 526 fondova i zbirki sa oko 5000 m/1 arhivske građe.

Važnost čuvanja dokumenata u Srbiji prvi je uvideo knez Miloš Obrenović koji je svojom naredbom o obaveznom vođenju crkvenih matičnih knjiga zaveštao današnjim srpskim arhivima ogromno nacionalno blago. Ideja o osnivanju prvih specijalizovanih arhivskih ustanova, koje bi prikupljale pisane izvore sa područja Srbije, javila se 1846. godine u Društvu srpske slovesnosti. Istorijski arhiv Požarevac poseduje izuzetno bogatstvo sačuvanih pisanih tragova nacionalne i zavičajne istorije.

Ovaj izuzetan zadatak - čuvanja i zaštite svedočanstava nacionalne istorije - poveren Istorijskom arhivu Požarevac definisao je i zahteve na poboljšanje uslova čuvanja, ali i zahteve na polju približavanja arhivske građe korisnicima i istraživačima. Upravo ti problemi - zaštite i dostupnosti arhivske građe - poslednjih godina otvorili su novo polje rada u Istorijskom arhivu Požarevac.

Razvoj digitalnih tehnologija (Interneta, pre svega) i rastuća potreba za brzom i efikasnom komunikacijom svakodnevno arhivskim službama nameću potrebu prevazilaženja zaostatka u odnosu na svetske tokove i uključivanja u svetsku informatičku mrežu. Osim toga, Međunarodna organizacija za standarde koja arhivistiku definiše kao granu informatike primenjenu na organizovanje, administriranje i rad na fondovima i u arhivama, takođe nam sugeriše savremen pristup poslu. Za vreme koje je pred nama, nisu važni samo projekti budućeg razvoja, već i dalje produbljivanje i osmišljavanje novih vrednosti i pouka kroz šezdesettrogodišnje iskustvo više generacija arhivskih radnika.

U tom smislu, u Istorijskom arhivu Požarevac u prethodnim godinama realizuje se projekat »Sređivanje i digitalizacija arhivske građe kao kulturnog blaga«. U težnji da se pronade što celishodnije rešenje u oblasti tehničke zaštite arhivske građe, Istorijski arhiv Požarevac započeo je novi pristup zaštiti istorijskog i kulturnog blaga implementacijom analognih dokumenata u novi, digitalni medij. 2004. godine počinje projekat digitalizacije i mikrofilmovanja arhivske građe kao hibridne arhive u Istorijskom arhivu Požarevac. Time je želja Istorijskog arhiva Požarevac da korisnicima približi i predstavi svoje fondove i zbirke, postala stvarnost.

Neophodno je bilo pilot-programima, pre svega, ispitati validnost programa namenjenog ispunjenju osnovnih zahteva arhivistike - zaštite i dostupnosti, ali i informatičko preimućstvo - brzu pretragu baze podataka. To je rezultiralo opredeljivanjem za koncept hibridne arhive.

Koncept hibridne arhive podrazumeva paralelnu upotrebu analogne i digitalne arhive kako bi se iskoristile sve prednosti koje ova dva vida mogu da pruže - mikrofilmovi za trajno čuvanje i digitalizacija za efikasno pretraživanje - pružajući potpunu zaštitu arhivske građe koja svojom starošću i vrednošću za istoriju Srbije to i zaslužuje.

Uz koncept hibridne arhive - arhivske građe koja se sinhronizovano digitalizuje i mikrofilmuje u cilju zaštite i prevencije - obezbeđuju se dva nivoa zaštite i usklađenosti pri korišćenju. Elektronska arhiva omogućava uspostavljanje korisničkog sistema koji obezbeđuje efikasnost u radu kako arhivista i stručnih ljudi u samom arhivu, tako i korisnika pri njihovom istraživačkom radu. Analognost arhiva

podrazumeva mikrofilm kao trajnu zaštitu pisane kulturne baštine, uz potvrđenu trajnost medija na kome se pohranjuju podaci - mikrofilma.

U domenu pristupa, digitalni dokument pokazuje svoju superiornost u odnosu na mikrofilm i papirni zapis. Digitalni dokument obezbeđuje najbrži i najjednostavniji pristup, prati snažan razvoj računara i sve masovniju pojavu podataka u elektronskom obliku, a zbog povećanog pogoršanja stanja originala i nemogućnosti trenutnog sistema zaštite i zaustavljanja rapidnog propadanja originala, nema drugog izbora osim digitalizacije dokumenata (snimanje digitalnim fotoaparatom, skeniranje i sl).

Za uspešnu digitalizaciju arhivske građe važni su sledeći preduslovi o kojima je Istorijski arhiv Požarevac vodio računa: sređenost i obrađenost arhivskih fondova koji se digitalizuju, određivanje prioriternih arhivskih fondova za digitalizaciju odnosno davanje smernica za odabir prioriternih fondova, konkretna tehnička uputstva za digitalizaciju arhivske građe u pogledu rezolucije, načina skeniranja, deponovanja, čuvanja, izbora nosača podataka i sl, postojanje odgovarajućeg softvera sa bazom podataka za smeštaj i brzu pretragu sa vezom između analitičke obrade i skeniranih dokumenata, određivanje načina trajnog čuvanja, obaveznost mikrofilmovanja u cilju trajnog čuvanja i definisanje nivoa dostupnosti i zaštite digitalizovane arhivske građe i podataka o arhivskoj građi.

Veoma mali broj zaposlenih arhivista u Istorijskom arhivu Požarevac potrudio se da za prethodnih nekoliko godina uradi reviziju sređenosti i obrađenosti sledećih arhivskih fondova i zbirki:

- Zbirka crkvenih matičnih knjiga 1789-1938,
- Načelstvo Okruga požarevačkog 1839-1922,
- Gradsko poglavarstvo Požarevac 1922-1946,
- Načelstvo sreza požarevačkog 1849-1915, 1941-1945,
- Narodno pozorište Dunavske banovine Požarevac 1929-1930,
- Udruženje požarevačkih zanatlija i radenika »Sloga« 1893-1950,
- Objedinjeni fond Dobrotvori i zadužbinari Braničevskog okruga,
- Državna mešovita građanska škola,
- List Građanin 1888-1941.

Jasno je da se radi o arhivskim fondovima i zbirkama koje imaju prioritet i spadaju u kategorije arhivske građe od izuzetnog i velikog značaja za nacionalnu istoriju i kulturu. Navedeni fondovi i zbirke su, po završenim arhivističkim poslovima, digitalizovani, a potom i mikrofilmovani.

Dakle, u centru samog projekta je arhivski fond čija se građa prvo arhivistički priprema (poslovi klasifikacije i sistematizacije), potom se digitalizuje i mikrofilmuje. Po završetku digitalizacije i mikrofilmovanja potencijalni korisnik građu može da dobije direktno na uvid u Arhivu (što želimo da izbegnemo radi preventivne zaštite), može da pregleda građu na mikročitaču i (ili) na računaru u Arhivu, kao i da pretražuje bazu podataka na WEB-u a što smo sebi postavili kao cilj.

U okviru arhivističke pripreme vrše se poslovi klasifikacije arhivske građe i izrada unutrašnjih lista za svaku arhivsku kutiju, tj. inventarnu jedinicu. Kada građa

nađe svoje mesto u odgovarajućoj kutiji, pristupa se njenoj daljoj sistematizaciji. Građa se grupiše tematski i utvrđuje se njeno hronološko mesto. Potom se svakom listu daje odgovarajući redni broj u kutiji i signatura. Ovako pripremljena kutija spremna je da dobije svoju unutrašnju listu, tj. sopstvenu ličnu kartu. Kada se unutrašnja lista napravi, kutija je spremna za digitalizaciju i mikrofilmovanje. Digitalizacija arhivske građe znači njeno skeniranje i deponovanje njenih skenova u računar po redosledu dokumenata ustrojenom prilikom sređivanja arhivskog fonda.

Na samom početku izvođenja projekta digitalizacije arhivske građe Istorijiski arhiv Požarevac posedovao je vrlo skromnu informatičku podršku, daleko manju nego što je to neophodno za početak jednog ozbiljnog zadatka. Suočavanje sa finansijskim problemom prevaziđeno je uz pomoć donatora, ali i razumevanja Ministarstva za kulturu i medije Republike Srbije. Namenskim finansijskim sredstvima iz budžeta Republike nabavljeni su računari sa pratećom opremom, profesionalni skeneri, uređaj za očitavanje, digitalizovanje i štampanje mikrofilma, mikročitači-štampači, ostala digitalna oprema ...

Za projekat digitalizacije Istorijiski arhiv Požarevac je, u periodu od 2004. do 2010. godine, uspeo da obezbedi izuzetan skup informatičke opreme. Danas poseduje dve informatičke mreže sa 21 računarom, među kojima su i računari stavljeni na raspolaganje istraživačima.

Uz nabavku novih softvera, koji su podržavali zahteve arhivistike, ali i načela dostupnosti dokumenata, vršene su obuke zaposlenih. Usled malog broja zaposlenih arhivskih radnika u samom Arhivu, zbog potrebe realizacije projekta »Sređivanje i digitalizacija arhivske građe« bilo je neophodno angažovati potreban broj lica na određeno vreme sa evidencije Nacionalne službe za zapošljavanje po posebnom projektu izvođenja javnog rada u oblasti kulturnih delatnosti od interesa za Republiku Srbiju. S obzirom na činjenicu da na tržištu rada nema raspoloživih arhivista, angažovani su ljudi koji nemaju položen stručni ispit, kao ni elementarnu obuku u arhivističkoj struci. Ovaj problem je prevaziđen obukom u toku samog posla. Nedostatak stručnog školovanja je i dalje prisutan.

Uvođenje novih tehnologija pratili su i obezbeđivanje ADSL izlaza na internet, ali i kvalitetna internet prezentacija Istorijskog arhiva Požarevac na WEB portalu UNESCO-a.

Prihvativši izazov novog milenijuma, Istorijiski arhiv Požarevac nabavio je opremu za koju je procenjeno da je minimum u postupku kvalitetne digitalizacije: 6 flatbed skenera, mikrofilmski skener MS 300, dokument skener DR 7080 C, multifunkcionalni kopit iR 1600, foto-aparati Canon, oprema za čuvanje zbirke mikrofilmova i digitalnih zapisa i dr.

Digitalizacija arhivske građe fondova obavlja se u Istorijskom arhivu Požarevac preko dokument skenera povezanih na računare. Digitalizovana dokumenta se kao skenovi unose u računarsku bazu podataka koja u sebi sadrži digitalni zapis. Važan deo posla digitalizacije je i redovno narezivanje skeniranih dokumenata koje vrši arhivski pomoćnik-operater i back-up baze koje vrši arhivist-administrator. Operater koji skenira građu, unosi i osnovne podatke u digitalni zapis koji omogućavaju identifikaciju dokumenta u arhivi: naziv fonda, broj kutije kojoj pripada, oznaku. Pored ovih podataka, operater unosi i podatke koji su jasni i čitljivi: šifra klasifikacije, datum i mesto nastanka dokumenta i sl. Operater ne obrađuje dokument u celini. S obzirom da je u Istorijskom arhivu zaposleno samo tri arhivska

radnika koji rade na poslovima arhivističke pripreme građe, konačna obrada dokumenata u bazi je posao čija je realizacija u toku.

Kao ilustraciju navešćemo činjenicu da je za samo 2 meseca rada na poslovima digitalizacije arhivske građe skenirano oko 50.000 dokumenata arhivskih fondova i napravljeno oko 100.000 mikrofilmskih snimaka crkvenih matičnih knjiga.

Bez obzira na to što skenirana dokumenta još uvek nisu u celini obrađena, jer je ta faza realizacije u toku, na opisani način se formiraju delimično popunjena digitalna regesta koja zamenjuju klasična informativna sredstva i koja omogućavaju brzo i jednostavno pretraživanje po ključnim rečima i formiranje ad hoc predmeta.

Dostupnost baze na Internetu je posebno pitanje koje bi tek trebalo rešavati. Važeći Zakon o kulturnim dobrima definiše digitalizovani arhivski dokument kao pokretno kulturno dobro, tako da zakonske odredbe podjednako važe kako za »papirnu« građu, tako i za njen digitalni ekvivalent.¹ Na osnovu toga, moglo bi se zaključiti da onaj deo građe koji je objavljen može biti dostupan na WEB-u, što ne važi za građu koja nije objavljena.

Mikrofilmovanje arhivske građe obavlja se van Arhiva, u Mikrofilmskom centru »MFC« u Beogradu. Da bi proces mikrofilmovanja bio validan primenjeni su standardi za mikrofilmovanje i određeni su parametri snimanja. Mikrofilmovanje arhivske građe podrazumeva presnimavanje digitalnih dokumenata (skenova) sa CD-a na mikrofilmove širine 35 mm u 3 primerka (jedan original i dve diazo kopije), dislociranih iz bezbednosnih razloga na tri mesta čuvanja, kako u samom Arhivu, tako i van njega. Pre početka snimanja pripremaju se grafički simboli koji označavaju početak filma, početak rolne, kraj rolne, kraj filma itd. Vodi se i dokumentacija koja prati mikrofilmovanje.

Ovakvim načinom mikrofilmovanja sa digitalnih nosilaca podataka u potpunosti je obezbeđena zaštita arhivske građe kao kulturnog dobra (građa se ne iznosi iz Arhiva).

ZAKLJUČAK

Dosadašnji načini istraživanja i korišćenja arhivske građe umnogome se moraju menjati. Frekventnost istraživanja određenih fondova i zbirki, najčešće onih najstarijih i najoštećenijih, dovelo je do dodatnih oštećenja već »načeto« papira. Oslanjanje na konzervaciju i restauraciju izabranih dokumenata, nažalost, usled duge liste čekanja, nije i najsigurniji put da se spreči dalje propadanje dokumenata. Digitalizacijom i velikom dostupnošću celih arhivskih fondova i zbirki istraživačima, na posebno određenim računarima u čitaonici, dovelo je do rasta broja istraživača, popularisanja same arhivske građe kroz novi vid pristupa informacijama, ali i odagnalo strahove i sumnje pri rukovanju sa arhivalijama. Dokumenta ostaju trajno zaštićena u svojim omotima i kutijama, daleko od stalnih prelistavanja, lomljenja i oštećivanja, dok istraživač slobodno »prelistava« ceo fond na računaru, uz to se pomažući alatima da poveća čitljivost teksta.

Veliki pomak u načinu istraživanja dokumenata svakako je do pogodnosti digitalnog oblika za korišćenje i brzine dostupnosti informacija, kao i nivoi pretrage

---

¹ Zakon o kulturnim dobrima, Sl. glasnik RS, 71/94.

po anotacijama koje umnogome upotpunjuju način viđenja i iskorišćenosti dokumenta.

Potreba za prevazilaženjem nedostataka u radu i zaostataka u oblasti digitalizacije arhivskih fondova, dovela je do realizacije projekta »Sređivanja i digitalizacije arhivske građe kao kulturnog dobra«. Organizaciju i uspostavljanje kontinuiranog radnog postupka pratili su brojni problemi, koje možemo uslovno podeliti na nekoliko grupa: ljudi, izbor tehnološkog postupka i finansije.

Kao što je napomenuto, u Istorijskom arhivu Požarevac je zaposleno samo tri arhivska radnika na poslovima sređivanja i obrade arhivske građe. Zbog potrebe realizacije projekta »Sređivanje i digitalizacija arhivske građe« bilo je neophodno angažovati potreban broj lica na određeno vreme sa evidencije Nacionalne službe za zapošljavanje po posebnom projektu izvođenja javnog rada u oblasti kulturnih delatnosti od interesa za Republiku Srbiju. S obzirom na činjenicu da na tržištu rada nema raspoloživih arhivista, angažovani su ljudi koji nemaju položen stručni ispit, kao ni elementarnu obuku u arhivističkoj struci. Ovaj problem je prevaziđen obukom u toku samog posla. Nedostatak stručnog školovanja je i dalje prisutan.

Sledeći problem je baza podataka, koja može da se projektuje u hodu. Ova mogućnost zahteva dobro poznavanje građe i tesnu saradnju arhivista i programera. Međutim, na našem tržištu postoje licencirani softverski paketi prilagodljivi različitim potrebama, čijom se kupovinom štedi mnogo vremena. U cenu ovakvih paketa (programski paket »Spider-enterprize 2.0« koštao je oko 250.000,00 dinara 2004. godine) uračunati su instaliranje programa, obuka ljudi i administriranje baze.

Zakon o kulturnim dobrima, u članu 88. kaže da ustanove zaštite ne mogu izlagati pokretna kulturna dobra koja nisu kategorisana, obrađena i upisana u registar kulturnih dobara.² Između ovako stroge zakonske regulative, činjenice da je prošlo šezdesettri godine od osnivanja Istorijskog arhiva Požarevac i da arhivska građa nije u potpunosti obrađena i upisana u registar kulturnih dobara, nalazi se realna svakodnevna potreba za njenim proučavanjem kako u našoj zemlji, tako i u svetu.

Finansiranje projekta je veliki problem koji podjednako utiče na sve faze posla. Istorijski arhiv Požarevac je budžetska ustanova, tako da se projekat finansira delimično iz sredstava budžeta Grada Požarevca, što je nedovoljno. Dodatna sredstva su dobijena od Ministarstva kulture i medija Repulike Srbije i Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja Republike Srbije.

Vrednost projekta je višestruka. Arhivska građa se sređuje i obrađuje, digitalizuje u cilju korišćenja i mikrofilmuje u cilju trajne zaštite.

»Rukovodeći se navedenim potrebama i zahtevima Istorijski arhiv u Požarevcu, kao savremena ustanova zaštite kulturnih dobara, razvijaće se i kao digitalni arhiv sa najsavremenijim arhiviranjem i pristupom, ali i sa osloncem na klasičnu zaštitu. Stalna dostupnost i operabilnost podacima sa bilo kog računara, jedan je od ciljeva budućeg Arhiva u kome bi korisnicima bio omogućen jednostavan, lak i direktan pristup traženim podacima uz istovremeno trajno čuvanje originala.«³ Digitalizacijom odgovaramo na savremene izazove koje pruža razvoj digitalnih tehnologija.

---

² Zakon o kulturnim dobrima, 56.

³ Monografija 60 godina Istorijskog arhiva Požarevac, Živislav Antonijević, Tehnička zaštita arhivske građe, Istorijski arhiv Požarevac, 2008, 207.

SUMMARY

ARCHIVAL DOCUMENT PROCESSED WITH THE TECHNOLOGY OF THE THIRD MILLENNIUM (EXPERIENCES OF THE HISTORICAL ARCHIVES POŽAREVAC)

Previous research methods and the use of archives have to be significantly changed. The frequency of research of certain fonds and collections, mostly of the oldest and most damaged ones, led to the additional damage of the already "ailing" paper. Reliance on the conservation and restoration of selected documents, unfortunately, due to the long waiting lists, is not the safest way to prevent further deterioration of the documents. Digitizing and making the whole groups of archives and collections available to the researchers, on the specially designed computers in the library, led to an increase in the number of researchers, popularizing the archives through a new type of access to information, and dispelled fears and doubts when handling archival materials. Documents remain permanently protected in their envelopes and boxes, away from constant leafing through, breakage and damage, while the researcher freely "browses" the entire fond on his or her computer, while using helping tools to increase the readability of the text. The major shift in the way of document research certainly lies in the convenience of the digital format, because it is easy to use and provides faster access to information, and the levels of search through the annotations greatly complement the way of seeing and using the document.

The need to overcome the deficiencies in work and the backlogs in the digitization of archives, has led to the realization of the project entitled "Classification and digitalization of archives as cultural property". The organization and establishment of the continuous work process were accompanied by numerous problems, which could be conditionally divided into several groups: people, choice of technology process and finance. As noted, the Historical Archives of Pozarevac employs only three archival workers who work on sorting and archival materials' processing. Due to the realization of the project, it was necessary to employ several people for a definite period of time from the records of the National Employment Service for the special project of performing public work in the field of cultural activities of interest to the Republic of Serbia. Owing to the fact that there were no available archivists on the labour market, people who had not passed their professional exam nor the elementary training in the archival profession were engaged. This problem was overcome by training during the work itself. The lack of vocational education is still present.

Another problem is the database, which can be projected on the fly. This feature requires a good knowledge of the matter and close cooperation between archivists and programmers. However, in our market there are licensed software packages which are adaptable to different needs, and their purchase saves a lot of time. The price of such package (program package "Spider-Enterprise 2. 0") was about 250,000.00 dinars in 2004 and includes software installation, training of personnel and the administration of the base.

The Law on Cultural Property, in article 88 states that the institution of protection may not exhibit movable cultural goods which are not categorized, processed and entered in the Register of Cultural Property.⁴ In addition to such strict

---

⁴ Law on Cultural Property, p. 56.

regulations and the fact that sixty-three years have passed since the founding of the Historical Archives of Požarevac and that the archival material has not been fully processed and entered in the Register of Cultural Property yet, there is a real everyday need for its study in our country and worldwide.

Project financing is a problem that equally affects all phases of work. The Historical Archives of Požarevac is a budgetary institution, so the project is partly funded from the budget of the City of Požarevac, which is insufficient. Additional funds were obtained from the Ministry of Culture and Media of the Republic of Serbia and the Ministry of Economy and Regional Development of the Republic of Serbia.

The value of the project is manifold. The archival material is classified, processed and digitized in order to be used and microfilmed to make it permanently protected. "Guided by the stated needs and requirements, the Historical Archives of Požarevac, as a modern institution for the protection of cultural heritage, will be developed as a digital archives, with the most advanced archiving and access, but also with the reliance on the conventional protection. Constant availability and interoperability of information from any computer are one of the goals of the future in which the users would have a simple, easy and direct access to the required data while continuously keeping the original."⁵ Digitizing responds to modern challenges offered by the development of digital technology.

---

⁵ *Monograph - 60 years of the Historical Archive of Požarevac, Živislav Antonijević, Technical protection of archives, the Historical Archive of Požarevac, 2008, p. 207.*